

САНАА ОЛОХ

ХАБИАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 89
(8534)
СЭРЭДЭ
2000 сыл
атырдыах ыйын
9 күнэ

ЧУРАПЧЫ УЛУУХУН ХАБИАТА

УЛУУСКА ОТТООХУН СВОДКАТА (Атырдыах ыйын 3 күнүгээби туругунан)

НЭНИЛИЗКТЭР БЫЛААН(г) КЭБИНИИ(г)		
Алабар:	1900	470
Бааһынай хай.		120
Нэһилиэнньэ		310
«Чыаппара» ТХПК		40
Бахсы:	900	350
Бааһынай хай.		40
Нэһилиэнньэ		310
Болтоно:	1900	750
Бааһынай хай.		275
Нэһилиэнньэ		475
Болугур:	2620	1110
Бааһынай хай.		80
Нэһилиэнньэ		750
«Мындабаайы» ТХПК		280
Арыылаах:	1200	1010
Бааһынай хай.		310
Нэһилиэнньэ		700
Кытаанах:	1900	1200
Бааһынай хай.		500
Нэһилиэнньэ		700
Мэлдэхси:	180	30
Бааһынай хай.		10
Нэһилиэнньэ		20
Мугудай:	1800	800
Бааһынай хай.		270
Нэһилиэнньэ		530
Соловьев:	1900	1120
Бааһынай хай.		374
Нэһилиэнньэ		746
Сылан:	2400	1220
Бааһынай хай.		820
Нэһилиэнньэ		400
Төһөй:	1200	520
Бааһынай хай.		30
Нэһилиэнньэ		490
Одьулуун:	2400	1216
Бааһынай хай.		538
Нэһилиэнньэ		678
Хадаар:	1900	555
Бааһынай хай.		75
Нэһилиэнньэ		280
«Хадаар» ХЭТ		200
Хатылы:	2000	1157
Бааһынай хай.		392
Нэһилиэнньэ		765
Хайахсыт:	1800	1070
Бааһынай хай.		170
Нэһилиэнньэ		900
Хоптобо:	2100	1200
Бааһынай хай.		84
Нэһилиэнньэ		1116
Чакыр:	1800	700
Бааһынай хай.		400
Нэһилиэнньэ		300
Чурапчы сэл.:	3000	1200
Бааһынай хай.		300
Нэһилиэнньэ		900
Түөһэ:	600	189
Бааһынай хай.		99
Нэһилиэнньэ		90
Улуус үрдүнэ:	33500	15867
Бааһынай хай.		4887
Нэһилиэнньэ		10460
Коллективнай хай.		520

Ардахтартан сыннааппыт хураан күннэр уурайа быһыгыттыт от ыйын ортото этэ. Биһиги оттоохун үлүсхэн күннэрин өрүсүһэн саналыы түһэн эрэр ардабы быһынан Сыланыйыр суолу тутат. Өйүк үрээсэр Ф.Н.Друзьянов дьыа кэргэттариниин оттууларын истэн, билигин баар сирдэрин ыйдаран, Сыланыйыр сүрүн суолтан туоран ханас өттүгээбин батыһа аяаныйыт. Ол тухары сыналанан эрэр ардахтан буолуо, отчутомасчыт дьону көрсүбүттибит. Аара оксуллан эбэтэр бугулунан турар ходоһалары эрэ көрөбүн. Кэбиһилээх от аһыах, дьон оттоот да тизин ылар үгэстэммитэ манна да сэрэйиллэр.

Ити гынан, өр-өтөр буолбатыт, суол ханас өттүгэр МТЗ трактор таһыгар эдэр-оҕо дьон үмүрүспүттэрин көрөн туорубут. Оруобуна дьоммут—Друзьяновтаах эбит. Билсэр дьон сиэринэн испсэн-сэлэн буола түһэбит. Бүгүн манна оҕону-урууну аахтаах, төбөлөөбүһүн уонча киһи эрэр, дьын оттоочута төрдүөлөр эбит. Федор Николаевич бэйэтин кытта уола Федор Федорович, бырааттара Иван Николаевич итиэнэ Егор Егорович Друзьяновтар сүрүннээн үлэтиллэр.

—Кемелгөөчүлэрбит күн ахсын уларыйа, хамсыы тураллар,—күлэр Федор Николаевич. —Бары да араас сиртэн сылдьар отчууттар. Холубур, сиэним Иван Друзьянов Киевтэн кэллэ, быйыл онно физкультурнай институту бүтүрдэ. Оттон бу быраатым Александр Афанасьевич Друзьянов Дьокуускайтан сылдьар, куораттаабы пенсионнай управление үлэһитэ, эмиэ аны Мирзэйтэн быраатым Поликарп Егорович Друзьянов баар. Кыра уолум Василий Друзьянов Саха национальнай үгкүү театрын артыыһа, дьэ уонна саамай аныгыт сиэммит, бүгүн баллартан, бу Петя Друзьянов 11 саастаах, Дьокуускай куорат 23-с оскуолатын алтыс кылааһын үөрэнэччитэ. Сыл ахсын манньк мустан үлэлиир үгэспит. Оттон бу 76 саастаах убайым Егор Михайлович Друзьянов сааһын тухары механизатор-тракторист. Сыл ахсын оттоһор. Бүгүн манна уола итиэнэ сиэнэ бааллар.

Федор Николаевич бэйэтэ бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта. Улуус биер тарбаха

баттанар орто сүһүөх салайар-үлэ кадр—солбуллубат биригэдьиэрэ этэ. Ол үөрүйэбинэн аны бу сана кэмнэ бааһынай буолан, син-биир үлэ үөһүттэн тохтоон-туран хаалбакка, дьыа кэргэттарин хогунан-субуруунан олохторун түстэхэр түбүгэр сылдьар: "Мин уурайахпына сатамматтар. Сатаан дьону-салайааччылары кытта кэлсэтэр, сүүрэр-көтөр киһи-лүчүт, билиминтэ, Друзьяновтарга суох курдук",—дизэн Федор Николаевич аныгы ыччат сыппарыттан сонньууан ылар. Ити эрээри, Федор Николаевич, кырдыаас киһи сиэринэн буолуо, ыччат дьонун ити харыстанан ээр быһыыта. Бу бэйэлээх ыраактан-чугастан тобуоруспут, тон маһы кытта өрө туустоох айылаах дьону көрө туран, киһи туйабын хатарыахха айылаах, ама, суох үһүө диң саныытын, бары да тарбахтарыгар талааннаах уус дьон бэртэрэ эбит. Ууһаан үтүө механизатордар, тимир уустара, ону таһынан культураба, спорка эмиэ талааннаахтар. Ада киһи уола Федор Федорович дьыа-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетин мастара, быраага Иван Николаевич слесарь, токарь бэрдэ. Сыланнаабы МТС туттаах үлэһитэ.

Оту да оттообуттар. Өйүк үрээсэр 20-чэ гектар сирдээхтэригэр от ыйын 14 күнүттэн киһиэн сана сабалаан эрэллэр. Ыраах Дьыбыйада 15 гектар сирдээхтэр. Барыта 300-чэки буугулу деизлэригэр таспытар, ону таһынан 600-чэки буугулуунан турар. Хоно сылдьан оттуулар. Техника да баар эвонота: бэйэлэрэ атыласпыт МТЗ уонна эрдэ паайдарыгар ылбыт ДТ трактордаахтар. Охсору-муһунары атыласпыттар, бэйэ илиитинэн хомуйан да оҕорбуттар. Биһага, ити суох, бу суох диэн кимиз да сэлээнэбэкиз тугу барытын бэйэ мындыр, сахалыы өйүнэн толкуйдаан таһаарыналара манна үгүс. Ол да иһин ханнык да үлэттэн интээн турбаттара үлэлэригэр да, биер оннук кэлсээнэригэр да баар.

—Бааһынайынан хаттаан регистрацияны барбытым, сирбэллин. Урут уопсай, барыта совхоз гүһа диэн буолара. Ол дьону соччо-банча көсүлээбэт этэ. Буоллунхааллы дьон үлэлээһин ханна барый, баара. Оттон чааһынайынан барбыт бэйэтэ тугу булбутунан, оҕорбутунан аахсар, дохуоттанар.

Ол иһин дьулуйан үлэлиир. Бааһынай хаһаайыстыбатыгар систыбатахтар үлэлэрэ суох хаамсаллар, киһилэри, ордук сүрээс суох мөлөх дьону киһи да ыһан баарбат. Коллективнай хаһаайыстыба, совхоз курдук киһилэри кытта ким да нээгилээспэт,—диһир Федор Николаевич бааһынайынан үлэ туһунан тугу саныырын ыйыталаспытка.

Сүүрбэттэн таһа сыл совхозка биригэдьиридээбит киһи биллэбэ. От үүнүүтүн интэриһиргээбиксэ, от быйыл баарын, ардах эрэ мэлһидээбэттэринэ былааннаах отторун ылалларын этэр. Күн туран бээрдэбинэ атырдыах ыйын санатын эргин оттоон бүтэр кыахтаахтар. Дьонун өссө сылын ахсын кур оту хаһаанар буолтарын кэлсэтиллэр. Ити эмиэ иннигини өтө көрөн үлэлээһин. Быйыл да хаһаанар оттонохтарыгар сөл. Былырынныга холооно суох быһааннаах сайын эргийбитин бэлиэтиллэр.

—Үүгү, ынах хойутаан төрөөн сана да туттаран эрэбит, кыраны, бэйэбит элбэхпит. Быйыл үүгү 4 тоннаны уонна эти 1 тоннаны туттарыахпыт. Эт туолуоба, 20-чэ сибииннээлээхпит,—дизэн буолла.

...Өйүк үрээсэр урут-уруккуттан баччага диэри оттоппут ахан үтүө дойдусир. Онно тэптэн күнүчааһы билдысыһан оттоотоххо, быйыл эмиэ быс да—сыа, бас да—арыы буолан эргийэр быһаанан үлэ дьонун күндүлүү турар. Оннук да буолан, үлэ дьону санаалара бөбөх, кэлсээннэрэ кизк... Сотору трактор субуоттанна, отчуутар сып-сап туттан отууларыгар тахсаары тизтэйдилэр. Бүгүн кэбиһэр күннэрэ эбит. Ардаан эрэр диэн дьыллээн хаалбатахтар. Сыл тахсар от оннук бабалаах. Сайынны биер күн дьылы аһатарын Друзьяновтар билэллэр. Наставниктара, улахан мал аба баһылыга, элбэх сиэн эйбээс элэтэ Федор Николаевич чин, кытаанах дьаһайыта, үөрэттигэ оннук да буоллаба. Сүөһү-ас этэнгэ турууга—ыл-дьон байылыт олобо буоларын киһи билэр.

С.СМИРНИКОВА.

Хаартыскаба: улахан дьыа кэргэн аба баһылыга, бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта Ф.Н. Друзьянов.

Ааспыт нэдиэлэнэн, жыллаабы соруудах 52,8, оттон эбии соруудабы киллэрэн туран 47,8 бырыһыан толорулуна. Бу сыппаралар өссө көбүчү буолуохтарын кэлэ-кэлэ түһэ турар ардахтар мэлһидээтилэр. Ити эрээри Правительствонан тиздилибит соруу, ол эбэтэр жыллаабы оттоохун былаанын 50 бырыһыанын бу атырдыах ыйынан толоруу улууска ситиһилинэ. Арыый нэмийэн оттоотоххо, страховый фонданы киллэрэн туран, бу ыйга жыллаабы от 60—70 бырыһыанын да ыһаахха син курдук.

Нэһиликтэртэн жыллаабы былааннарын Арыылаах 91, Хайахсыт 67, Кытаанах 66, Соловьев 62 уонна Сылан 53 бырыһыанын хайыы-үйбээ ыллылар. Болугур, Одьулуун, Хатылы, Хоптобо курдук улахан нэһиликтэр эмиэ киһилэртэн чутас илэллэр. Чурапчы сэлэһиннээтэ даһаны оттоохун соруудабын агарын курдугу ылла. Киһи сэлэһиннээ былаана барыларыттан улахан—3000 тонна. Мантан көстөрүмөн, мизэстээс сүөһү ахсаана

эбиллэр, сайынны ыйдарга үүтү-аһы туттарыы эмиэ күһаана суох.

Эрдэ тэтими ылбыттаран болтоһолор тустаах нэдиэлээ 150 тоннаны эпитилэр. Коллективнай хаһаайыстыбалартан "Мындабаайы" ТХПК 280, оттон "Хадаар" ХЭТ 200 тонналаах буоллактарына, "Чыаппара" ТХПК баара-эрэ 40 тонналанна. Уопсайынан, Алабар нэһилигэ оттоохун сводкатын отчуоттааһынна бытаан дуу, үлэ тэтими, тэрээһинэ мөлөх дуу? Нэһилик күн бүгүн 470 тонна от кэбиһиллэх. Улууска жалпы Бахсы нэһилигэин кэнниттэн иккис мөлөх көрдөрүүлээх.

Бу нэдиэлэ уратытынан оксуллан сыгар от элбээс буолла—23275 гектар сир. Мунһуу, кэбиһин бытаарда.

Улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

Салтанат №-рә. 89. В.08.2000 с. буйсыныу бәрәһмәһе.